

I can say, B'sooloh is for a G'zayroh Shohvoh - אימא בתולה לגזירה שוה -

Overview

The גמרא asked how does ר' עקיבא know that אשר לא אורשה¹ is written for a גזירה, and בתולה² is written to exclude a בעולה from קנס, perhaps it is the opposite; meaning that בתולה is written for a גז"ש³ and אשר לא אורשה excludes a שנתארסה from receiving קנס⁴. Our questions the גמרא's assumption.

asks: תוספות

תימה דתיקשי ליה דאימא תרווייהו לגופייהו⁵ ולא לגזירה שוה⁶ -

It is astounding! the גמרא should ask, 'I can say that both (בתולה and לא פסוקים) are written for themselves, and not for a גז"ש at all' -

answers: תוספות

ונראה דהש"ס קים ליה דחד מינייהו לגזירה שוה -

And it appears to the גמרא that one of them (either לא or בתולה) was written for a גז"ש -

הואיל והמקראות סתומים לענין שקלים⁷ וחמשים -

Since the verses are unclear regarding the payment of שקלים and fifty -

הלכך פריך ואימא איפכא ולא פריך ואימא תרווייהו לגופייהו -

Therefore (since the גמרא was certain that there is a גז"ש), the גמרא just asked, 'But I can say the opposite (לגופיה is לא אורשה and בתולה לגז"ש)', but could not ask, 'But I can say that both are לגופייהו' -

⁸גמרא finds a similar תוספות

וכי האי גוונא איכא פרק קמא דסנהדרין (דף טז,א) דאמר -

¹ פי' ימצא איש נערה בתולה אשר לא ארשה. This is discussing a case of בתולה (תצא) כב, כח. ותפשה וישכב עמה ונמצאו.

² It states אשר לא אורשה by מאנס and it says לא אורשה (in כב, טו) מפתה by מאנס and it says לא אורשה by מאנס and it says לא אורשה by מאנס. we compare them to each other and derive that in both cases the קנס is fifty שקלים.

³ The word בתולה is written (by מאנס and) by מפתה (as well).

⁴ This would then contradict the ruling of ר"ע that a שנתארסה ונתגרשה receives קנס.

⁵ (ר' עקיבא) נערה שנתארסה ונתגרשה לא אורשה, and בעולה excludes a בתולה.

⁶ This would be a much stronger refutation of ר"ע, because we could not offer the answers which the גמרא gives.

⁷ By (ישקול) the תורה writes (in כב, טז) כסף ישקול כמזהר הבתולות (שמות [משפטים] כב, טז) that the payment is in (שקלים) (דברים [תצא] כב, כט) however it does not state how many שקלים. Regarding מאנס, the תורה writes (in כב, כט) כסף, however it does not state what type of כסף (whether שקלים, or something else). Therefore we know that there must be a גז"ש to teach us that in both cases he pays fifty שקלים.

⁸ Tosfos intends to prove that it is possible that we know that there is a גז"ש but we are not certain exactly which words are utilized for the גז"ש. See 'Thinking it over'.

And there is a similar case in the first פרק of מסכת סנהדרין, where the גמרא cites the משנה, which states -

ולא את נביא השקר אלא בבית דין של ע' ואחד מנא הני מילי -

‘And we cannot judge the false prophet only in a גמרא of seventy-one’; the גמרא asks, from where do we derive this ruling -

אמר רבי יוסי בר חנינא אתיא הזדה הזדה⁹ מזקן ממרא -

answered we derive it through the גז"ש of הזדה הזדה from a rebellious elder -

ופריד הא הזדה כי כתיב בקטלא הוא דכתיב¹⁰ וקטלא בכ"ג -

And the גמרא there asked, ‘but the הודעה of a ממרא זקן is written regarding his death, and his death is carried out by a בי"ד of twenty-three not ע"א –

אלא אמר ריש לקיש גמר דבר דבר¹¹ מהמראתו -

Rather, says ל"ר we derive it through the גז"ש of דבר דבר from the rebellion of the
- סוגיא of that. This concludes the citation of גז"ש.

והשתא¹² היכי הוה בעי למילף ולמימר רבי יוסי ברבי חנינא דאתיא הזדה הזדה -

So now, how did the גמרא intend to derive, this ruling and have ריב"ה say that we derive it through the גז"ש of הוזהרה הוזהרה, when there is no¹³ such גז"ש -

אלא דהוה קים ליה דאיכא גזירה שוה ולא הוה ידע במאי וקאמר מסברא דאתיא הזדה הזדה:

Rather we must say that it was known to ריב"ה that there is a גז"ש (between נביא and שקר), but he did not know what it was exactly, so he assumed from his logic that it is derived through the גז"ש of הזדה הזדה.¹⁴

Summary

Occasionally we know that there is גז"ש, but are not certain which words are utilized.

Thinking it over

Why is תוספות premise¹⁵ so difficult to accept that he requires a proof to support it?

⁹ Regarding a שקר the תורה writes (in יח,כ) (דברים [שופטים]) וגו' ומת הנביא וגו' לדבר וגו' ומה הנביא וגו' אך, and regarding a ממרד the תורה writes (שם יז,כי) זקן וממרה he is not חייב מיתה unless he rebelled against the entire סנהדרין גדולה of ע"א, as it states (שם פסוק ח) ובחר המקום אשר יבחר, so too the שקר is not executed only through a ע"א ב"ד של ע"א.

¹⁰ There are two rules by a זקן ממרא (rebellion) must be against the סנהדרין גדולה of 71, however he is judged by a ב"ד of 23. The word זדון is written regarding the punishment of the זקן ממרא (see footnote # 9), which is by כ"ג (not by his המראה [which requires ע"א]), so how can we derive that a שקר נביא needs to be judged by a ב"ד of 71, since a זקן ממרא is not judged by 71, but rather by 23!

¹¹ By a שְׂקָר (שֶׁם) נְבִיא שְׂקָר and in the פֶּרֶשָׁה of זֶקֶן מִמֶּרָא it is written (שֶׁם) פֶּסוּק י' **ע"פ הדבר** (שֶׁם) פֶּסוּק י' **ע"פ הדבר** and in the פֶּרֶשָׁה of זֶקֶן מִמֶּרָא it is written (שֶׁם) פֶּסוּק י' **ע"פ הדבר** regarding the ע"א of סְנֵהֲדָרִי גְדוּלָּה.

¹² תוספות means if we do not accept this premise (see footnote # 8), there will be the following difficulty.

¹³ See the conclusion of the גמרא there in סנהדרין that הוזהר הזהר! הוזהר הזהר! Why did ריב"ז create a גז"ש out of thin air?!

¹⁴ Similarly here we know there must be a גז"ש between מאנס and מפתה, we are just not sure which words to use.

¹⁵ See footnote # 8.